

24.11.2010

PRANEŠIMAS NARIAMS

(10/2010)

Tema: BŽŪP artėjant 2020 m.: darbo dokumentas dėl 2010 m. lapkričio 18 d. EK komunikato

Šis dokumentas yra **išsamesnio informacinio pranešimo santrauka**. Šį pranešimą parengė B teminio skyriaus bendros žemės ūkio politikos reformos darbo grupei pagal Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto koordinatorių 2010 m. spalio 27 d. susitarimą. Šio dokumento tikslas – **padėti EP nariams** svarstant kitą BŽŪP reformą. Jame išnagrinėtas 2010 m. lapkričio 18 d. Komisijos komunikatas dėl BŽŪP artėjant 2020 m. ir pateiktas **sąrašas klausimų** svarbiausiomis temomis.

TURINYS

I. BENDRIEJI KLAUSIMAI	4
1. BŽŪP įteisinimas: nauji uždaviniai ir nauji tikslai	4
2. BŽŪP struktūra	5
3. BŽŪP reformos variantai	5
4. Pereinamasis laikotarpis	6
5. Derėjimas su paprastinimo darbotvarke	7
6. Siekiant su viešosiomis gėrybėmis susietos BŽŪP	7
II. BŪSIMOS PRIEMONĖS: TIESIOGINĖS IŠMOKOS	8
7. Bendras požiūris ir tiesioginių išmokų skirstymas	8
8. Esminė tiesioginių išmokų sudedamoji dalis	9
9. Ekologiškumo sudedamoji dalis	9
10. Išmokos regionams, kuriuose esama specifinių gamtos kliūčių	10
11. Savanoriška susietoji parama	10
12. Tiesioginių išmokų gavėjai	11
13. Tiesioginės išmokos smulkiesiems ūkininkams	11
14. Tiesioginių išmokų ribų nustatymas	12
III. BŪSIMOS PRIEMONĖS: RINKOS	12
15. Rinkos reguliavimo priemonės	12
16. Maisto ir pagalbos skirstymas nepasiturintiems asmenims	13
17. Tinkamai veikianti rinkos signalų perdavimo sistema	14
18. Išvestinių finansinių priemonių rinkos	14
IV. BŪSIMOS PRIEMONĖS: KAIMO PLĖTROS POLITIKA (ANTRASIS RAMSTIS)	14

19. Kaimo plėtros priemonės	14
V. KAI KURIE NEAPTARTI 2013 M. SCENARIJAUS ASPEKTAI	16
20. Biudžeto klausimai	16
21. PPO klausimai	16
22. Maisto saugos klausimai	17
23. BŽŪP reformos sprendimų priėmimo procesas	17

I. BENDRIEJI KLAUSIMAI

1. BŽŪP ĮTEISINIMAS: NAUJI UŽDAVINIAI IR NAUJI TIKSLAI

Pasiūlymai (3 ir 5 skirsniai)

Lapkričio 18 d. komunikate apibrėžti **trys pagrindiniai** žemės ūkio **uždaviniai** (3 skirsnis):

- Išsaugoti ES žemės ūkio gamybos pajėgumą, kad būtų užtikrintas **aprūpinimo maistu saugumas**. pasaulyje didėjant globalizacijai ir kintant kainoms, BŽŪP turi didinti žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą ir kelti jo vertės dalį maisto grandinėje, užtikrinti įvairaus ir aukštos kokybės maisto tiekimą ir spręsti mažų pajamų problemą ekonomikos krizės metu;
- padėti ūkininkams prisitaikyti ir prisidėti prie **klimato kaitos** (per anglies dioksido sekvestraciją, biomasės gamybą ir išmetamų ŠESD kiekio mažinimą) ir **aplinkos problemų** (dirvožemio nuskurdimo, vandens ir oro kokybės, biologinės įvairovės) sprendimo;
- sumažinti **teritorinius disbalansus** didinat kaimo vietovių gyvybingumą ir ekonominį potencialą, ypač regionuose, kuriuose „vyrauja kaimo vietovės“.

Šiems trims uždaviniams spręsti skirti **trys pagrindiniai tikslai**, kurių kiekvienas turi savo tikslus (5 skirsnis):

- **Gyvybinga maisto produktų gamyba.** Šis tikslas suskaidytas į tris atskirus politinius tikslus: remti ūkių pajamas ir riboti jų kintamumą, didinti žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą ir jo derybinę galią maisto vertės grandinėje; išlaikyti teritorinį žemės ūkio gamybos pasiskirstymą, įskaitant regionus, kuriuose esama specifinių gamtos kliūčių, dėl kurių yra didesnė tikimybė, kad žemė gali būti apleista.
- **Tausus gamtos išteklių valdymas ir klimato politika.** Šį tikslą sudaro trys aspektai: siekiama užtikrinti, kad žemės ūkis ir miškininkystė teiktų aplinkos viešąsias gėrybes; skatinti ekologišką augimą diegiant naujoves; vykdyti veiksmus klimato kaitai švelninti ir prie jos prisitaikyti.
- **Darnus teritorinis vystymasis.** Šis tikslas suskaidytas į tris atskirus kaimo plėtros tikslus: paramą užimtumui kaimo vietovėse, kaimo ekonomikos įvairinimo skatinimą ir paskatas plėtoti ūkininkavimo sistemų struktūrinę įvairovę, gerinti sąlygas mažiesiems ūkiams ir vietos rinkoms.

1. KLAUSIMAI DĖL BŽŪP TIKSLŲ

- *Kaip įvairūs komunikate apibrėžti tikslai bus išdėstyti pagal svarbą finansiniu požiūriu?*
- *Kaip naujieji tikslai sietini su abiem BŽŪP ramsčiais ir jų priemonėmis? Visų pirma, kaip tai susiję su tikslingesnio teikimo procesu?*
- *Ar numatoma, kad ši reforma apibrėš būsimą BŽŪP, nutolindama tradicinius žemės ūkio ir ekonomikos tikslus ir priartindama aplinkos, teritorinius ar net socialinius tikslus?*
- *Kiek nepavykęs bandymas pakeisti BŽŪP status quo būtų vertinamas kaip neišnaudota galimybė padidinti jos veiksmingumą ir įteisinti jos biudžetą?*

2. BŽŪP STRUKTŪRA

Pasiūlymai (6.1 skirsnis)

Komunikate išlieka abu ramsčiai: pirmojo ramsčio metinės tiesioginės išmokos ir rinkos reguliavimo priemonės; antrojo ramsčio daugiametės kaimo plėtros priemonės.

2. KLAUSIMAI DĖL BŽŪP STRUKTŪROS

- *Ar tikslu daryti prielaidą, kad „bendrasis finansavimas“ bus taikomas tik antrajam ramsčiui?*
- *Jei ramsčiai apibrėžiami remiantis jų tikslais, ar nebūtų logiška sukurti trečiąjį ramstį, skirtą rinkos reguliavimo priemonėms?*

3. BŽŪP REFORMOS VARIANTAI

Pasiūlymas (6.2 skirsnis)

Trys plataus masto politikos variantai pristatomi kaip pasirinkimo galimybės, kurių poveikis bus analizuojamas prieš priimant galutinius sprendimus.

- **1 variantas** – *Tęstinumas* (dabartinė BŽŪP, laipsniškai darant pakeitimus). Pasirinkus šį variantą būtų orientuojamasi tik į korekcijas ir tobulinimą tose srityse, kuriose BŽŪP susilaukia didžiausios kritikos, pvz., dėl teisingesnio tiesioginių išmokų skirstymo valstybėms narėms ir ūkininkams. Bet net ir šiuo atveju perskirstymas būtų ribotas, todėl būtų užtikrintas esamos BŽŪP tęstinumas ir stabilumas.
- **2 variantas** – *Evoliucija* (subalansuota BŽŪP reforma). Kitas variantas – atlikti nuodugniais pagrindinių BŽŪP politikos aspektų peržiūras, siekiant užtikrinti, kad

politika taptų tvaresnė ir kad būtų išlaikyta geresnė atskirų politikos tikslų, ūkininkų ir valstybių narių pusiausvyra. Šiuo tikslu būtų taikomos tikslingiau orientuotos priemonės. Šis variantas užtikrintų didesnę išlaidų efektyvumą ir dėmesį ES pridėtinei vertei (žr. §20).

- **3 variantas** – *Žlugimas* (kaimo ir į aplinką orientuota žemės ūkio politika). Tokia BŽŪP reforma būtų dar ryžtingesnė, paramai pajamoms ir daugeliui rinkos priemonių laipsniškai skiriant vis mažiau dėmesio ir pirmenybę teikiant tikslams, susijusiems su aplinka ir klimato kaita, o ne su ekonominiais ir socialiniais BŽŪP aspektais.

3. KLAUSIMAI DĖL VARIANTŲ

- *Ar, Komisijos nuomone, antrasis variantas yra geriausias pasirinkimas?*
- *Ar galima sakyti, kad esminis trijų variantų bruožas yra kiekvieno elemento santykis su naujuoju pirmojo ramsčio tiesioginių išmokų modeliu? Remiantis šia prielaida, kiek galutinis sprendimas dėl variantų priklausys nuo valstybių narių?*
- *Ar prie teisės aktų pasiūlymų pateiktame poveikio vertinime bus atskirai įvertinti visi trys variantai, ar į jį galėtų būti įtraukti tarpiniai variantai, kurie apimtų tam tikrus skirtingų pagrindinių variantų elementus?*

4. PEREINAMASIS LAIKOTARPIS

Pasiūlymas (6.1 skirsnis)

Komunikate neminimas joks pereinamasis laikotarpis, susijęs su naujosios BŽŪP įgyvendinimu. Vis dėlto jame paminėtas Komisijos ketinimas išvengti „*didesnių trikdančių permainų*“ **pirmajame ramstyje**. Siūloma sukurti „*sistemą, kuria būtų ribojamas valstybių narių pelnas ir nuostoliai užtikrinant, kad ūkininkai visose valstybėse narėse vidutiniškai gautų minimalią ES tiesioginių išmokų lygio vidurkio dalį*“.

Skirstant kaimo plėtros (**antrojo ramsčio**) paramą valstybėse narėse siūloma vadovautis objektyviais kriterijais, „*tačiau kartu turėtų būti užtikrinama, kad nekiltų didelių esamos sistemos trikdžių*“.

4. KLAUSIMAI DĖL PEREINAMOJO LAIKOTARPIO

- *Ar bus nustatytas laikotarpis naujoms priemonėms laipsniškai įvesti?*
- *Kokioms priemonėms turėtų įtakos bet kokios galimos pereinamojo laikotarpio taisyklės?*
- *Ar valstybės narės galės nuspręsti, koks spartus turėtų būti perėjimas, susijęs su pirmojo ramsčio tiesioginių išmokų paramos schema?*

5. DERĖJIMAS SU PAPRASTINIMO DARBOTVARKE

Pasiūlymas (1 ir 6.1 skirsniai bei priedas)

Atrodo, kad komunikate konkrečiai nurodomas paprastinimas iš esmės dėl kompleksinio paramos susiejimo, rinkos priemonių ir kaimo plėtros. Kalbant apie kompleksinį paramos susiejimą siūloma parengti ūkininkams ir administracijoms paprastesnius ir išsamesnius taisyklių rinkinius, nesumenkinant pačios kompleksinio paramos susiejimo sąvokos. Kalbant apie rinkos priemones nurodoma būtinybė „racionalizuoti ir supaprastinti“ šiuo metu taikomas rinkos priemones. Kalbant apie kaimo plėtrą siūloma Bendrojoje stebėsenos ir vertinimo sistemoje nustatyti supaprastintą rodiklių rinkinį. Toliau vykdoma paprastinimo veikla, kaip nurodoma, taip pat yra esminė sąlyga siekiant užtikrinti siūlomų priemonių kontrolę.

5. KLAUSIMAI DĖL DERĖJIMO SU PAPRASTINIMO DARBOTVARKE

- *Kokiu mastu pasiūlymai dėl kelių pakopų pirmojo ramsčio (su privalomomis ir pasirenkamomis dalimis), kuriais siekiama riboti darbo reguliavimą ir papildomas išmokas smulkiesiems ūkininkams, atitinka paprastinimo darbotvarkę?*
- *Taip pat kokiu mastu pasiūlymas teikti paramą tik „aktyviems ūkininkams“ atitinka užmojų toliau paprastinti BŽŪP, atsižvelgiant į galimus sunkumus ieškant aiškios apibrėžties ir įgyvendinant jos sąlygas?*
- *Kodėl teisės į išmokas ir toliau turėtų būti sudėtingai įgyvendinamos pagal apibendrintą išmokų už plotą mokėjimo sistemą?*

6. SIEKIANT SU VIEŠOSIOMIS GĖRYBĖMIS SUSIETOS BŽŪP

Pasiūlymas (1, 2, 3, 4, 5, 6 skirsniai ir priedas)

Vienas iš strateginių pasiūlymo tikslų yra remti ūkininkų bendruomenes, kurios aprūpina Europos piliečius aukštos kokybės ir įvairiais maisto produktais, gaminamais tvarių būdu ir atsižvelgiant į Europos aplinkos, vandens ir gyvūnų gerovės siekius.

Komunikate remiamasi mintimi, kad taikant būsimą atlyginimo už kolektyvines paslaugas, kurias „aktyvūs ūkininkai“ teikia visuomenei, sistemą parama būtų teikiama veiksmingiau ir efektyviau, o BŽŪP būtų toliau įteisinama. Šiuo tikslu siūloma, kad ateityje pirmasis BŽŪP ramstis būtų ekologiškesnis ir teisingiau paskirstytas, o per antrąjį ramstį daugiau dėmesio būtų skiriama konkurencingumui ir naujovių diegimui, klimato kaitai ir aplinkai.

6. KLAUSIMAI DĖL VIEŠŪJŲ GĖRYBIŲ

- *Kodėl gyvūnų gerovė neįtraukta į ekologiškumo sudedamosios dalies reikalavimus?*
- *Kaip bus galima įvertinti viešųjų gėrybių teikimo visuomenei veiksmingumą taikant visas atitinkamų dviejų ramsčių priemones?*

II. BŪSIMOS PRIEMONĖS: TIESIOGINĖS IŠMOKOS

7. Bendras požiūris ir tiesioginių išmokų skirstymas

Pasiūlymas (1, 2 ir 6.1 skirsniai)

Komunikate aiškiai pabrėžiama **ekologiškesnio ir teisingiau paskirstyto pirmojo ramsčio** būtinybė (1 skirsnis). Šiuo atžvilgiu Komisija siūlo patikslinti dabartinę atsietų išmokų schemą, kuria, kaip jau manoma, iš esmės galima taikyti remiant pagrindines pajamas ir teikiant pagrindines Europos visuomenės pageidaujamas viešąsias gėrybes (2 skirsnis). Būsimas pirmasis ramstis turėtų būti pagrįstas visiems aktyviems ūkininkams kasmet skiriamos paramos modeliu, nustatytu remiantis **dviem pagrindiniais tikslais**:

- pasiekti teisingesnį tiesioginių paramos išmokų **paskirstymą**;
- **pertvarkyti ir tikslingiau skirti** paramą, kad ji labiau atitiktų savo ekonomines (pagrindinių pajamų rėmimas), aplinkos (aplinkos viešųjų gėrybių teikimas) ir teritorines funkcijas.

Kalbant apie paskirstymo tikslą, pasakytina, kad komunikate siūloma sukurti sistemą, kuria būtų ribojamas nacionalinių paketų pelnas ir nuostoliai „*užtikrinant, kad ūkininkai visose valstybėse narėse vidutiniškai gautų minimalią ES tiesioginių išmokų vidurkio dalį*“.

Kalbant apie antrąjį tikslą, pažymėtina, kad atrodo, jog naujasis tiesiogines išmokas sudaro **keturios pagrindinės sudedamosios dalys**: pagrindinių pajamų sudedamoji dalis, ekologiškumo sudedamoji dalis, papildomos išmokos „*regionams, kuriuose esama specifinių gamtos kliūčių*“ ir ribota savanoriška susietoji parama (žr. priedą).

Siekiant didinti konkurencingumą, prisidėti prie kaimo vietovių gyvybingumo ir mažinti biurokratizmą, **smulkiesiems ūkininkams** siūloma paprasta **konkrečios paramos schema**.

Galiausiai komunikate nurodomas konkretus **kompleksinio paramos susiejimo taisyklių paprastinimo** tikslas, kuris apskritai suderinamas su bendroju BŽŪP paprastinimo tikslu.

7. KLAUSIMAI DĖL BENDRO POŽIŪRIO IR TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ SKIRSTYMO

- *Pagal kokius objektyvius kriterijus (pvz., žemės ūkio gamybos, ploto ar užimtumo) valstybėms narėms bus skirstomas tiesioginių išmokų biudžetas?*
- *Kaip bus praktiškai taikoma siūloma sistema, kuria būtų ribojamas „valstybių narių pelnas ir nuostoliai užtikrinant, kad ūkininkai visose valstybėse narėse vidutiniškai gautų minimalią ES tiesioginių išmokų vidurkio dalį“?*
- *Kokia bus naujojo tiesioginės paramos modelio keturių sudedamųjų dalių išlaidų pusiausvyra?*
- *Kokia lankstumo galimybė bus suteikta valstybėms narėms įgyvendinant skirtingas tiesioginės paramos sudedamąsias dalis?*

8. ESMINĖ TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ SUDEDAMOJI DALIS

Pasiūlymas (6.1 skirsnis)

Pagrindinių pajamų parama bus teikiama skiriant pagrindines atsietas tiesiogines išmokas, suteikiant **vienodo lygmens privalomą paramą visiems ūkininkams valstybėje narėje (arba regione)**, atsižvelgiant į perleidžiamas teises į išmokas, kurios turi būti aktyvintos ir susijusios su reikalavimus atitinkančia žemės ūkio paskirties žeme, taip pat į tai, kaip vykdomi kompleksinio paramos susiejimo reikalavimai.

8. KLAUSIMAI DĖL ESMINĖS TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ SUDEDAMOSIOS DALIES (PIRMOJO RAMSČIO)

- *Kokių padaryta prielaidų dėl žemės tinkamumo įtraukti į šią sudedamąją dalį?*
- *Kiek ši sudedamoji dalis svarbi siūlomame modelyje?*

9. EKOLOGIŠKUMO SUDEDAMOJI DALIS

Pasiūlymas (6.1 skirsnis ir priedas)

Komunikate pažymima, kad pagrindinis Komisijos siūlomų reformų bruožas bus „gerinti BŽŪP ekologinius rezultatus per **privalomą tiesioginių išmokų ekologiškumo sudedamąją dalį**, remiant visoje ES teritorijoje taikomas aplinkosaugos priemones“.

Tokia ekologiškumo sudedamoji dalis „galėtų būti paprasta, apibendrinti, be sutartinių įsipareigojimų, kasmetiniai agrarinės aplinkosaugos veiksmai, kurių būtų imamasi neatsižvelgiant į kompleksinį paramos susiejimą“ (6.1 skirsnis), remiantis šiemis veiksmais

atlikti skirtomis papildomomis lėšomis (priedas). Komunikate taip pat numatoma galimybė įtraukti dabartinių tinklo „Natura 2000“ teritorijų reikalavimus ir griežtinti tam tikrus geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) reikalavimus.

9. KLAUSIMAI DĖL TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ EKOLOGIŠKUMO SUDEDAMOSIOS DALIES

- *Kaip bus įgyvendinami į ekologiškumo sudedamąją dalį įtraukti tinklo „Natura 2000“ reikalavimai ir griežtesni GAAB reikalavimai?*
- *Kokie bus pagrindinių pajamų sudedamosios dalies kompleksinio paramos susiejimo, ekologiškumo sudedamosios dalies aplinkosaugos reikalavimų ir pagrindinio tikslingesnių agrarinės aplinkosaugos priemonių tikslo pagal antrąjį ramstį skirtumai?*
- *Kokių Komisija turi įrodymų, kad galėtų daryti išvadą, jog dėl siūlomos naujos ekologiškumo sudedamosios dalies pirmajame ramstyje aplinkos viešosios gėrybės bus teikiamos veiksmingiau, nei jos galėtų būtų teikiamos perkėlus tuos pačius išteklius tinkamai nukreiptoms antrojo ramsčio sistemoms?*

10. IŠMOKOS REGIONAMS, KURIUOSE ESAMA SPECIFINIŲ GAMTOS KLIŪČIŲ

Pasiūlymas (6.1 skirsnis ir priedas)

Trečiojoje sudedamojoje naujos siūlomos tiesioginių išmokų sistemos dalyje numatoma parama mokant papildomas išmokas pagal plotą visiems ūkininkams **regionuose, kuriuose esama specifinių gamtos kliūčių**. Šiomis išmokomis būtų papildoma parama, teikiama pagal antrąjį ramstį.

10. KLAUSIMAI DĖL IŠMOKŲ REGIONAMS, KURIUOSE ESAMA SPECIFINIŲ GAMTOS KLIŪČIŲ

- *Ar prieš teikiant pasiūlymus dėl įstatymo galią turinčių aktų dėl BŽŪP ateities bus parengtas naujas mažiau palankių ūkininkauti vietovių klasifikavimas?*
- *Kokios paramos, skiriamos ūkininkavimui mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, dalys išliks antrajame ramstyje?*

11. SAVANORIŠKA SUSIETOJI PARAMA

Pasiūlymas (6.1 skirsnis ir priedas)

Ketvirtoji pakopa – ribota savanoriška susietoji parama, kuri ir toliau gali būti teikiama

„siekiant atsižvelgti į konkrečias problemas tam tikruose regionuose, kuriuose tam tikri ūkininkavimo tipai laikomi ypač svarbiais dėl ekonominių ir (arba) socialinių priežasčių“.

11. KLAUSIMAI DĖL SAVANORIŠKOS SUSIETOSIOS PARAMOS

- *Kurie dabartiniame 68 straipsnyje išvardyti elementai bus remiami pagal naująją savanorišką susietąją paramą?*
- *Ar pagal šią sudedamąją dalį, esant dabartinei padėčiai, bus teikiama parama gyvulių augintojams, neturintiems reikalavimus atitinkančių hektarų?*

12. TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ GAVĖJAI

Pasiūlymas (4 ir 6.1 skirsniai)

Reaguojant į Audito Rūmų kritiką, komunikate siūloma skirti paramą „aktyviems ūkininkams“.

12. KLAUSIMAI DĖL TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ GAVĖJŲ

- *Kaip Komisija ketina patobulinti paramos „aktyviems ūkininkams“ nustatymą ir skyrimą?*
- *Turint omenyje didesnę dėmesį viešųjų gėrybių teikimui, koku mastu reikalingas platesnis nustatymas, apimant visus už aktyvų žemės valdymą atsakingus asmenis?*
- *Kodėl Komisija nepasiūlė savanoriškos ES sistemos, kuria būtų nustatoma „ūkininkų“ ir (arba) „prioritetinių gavėjų“, kuriems skiriama BŽŪP parama, padėtis Europoje?*
- *Iš kurių esamų gavėjų Komisija, įgyvendindama šią iniciatyvą, nori atimti teises į paramą: iš savininkų, kurie pareiškė teises į paramą, iš labdaros organizacijų ar trestų, kurie išlaikė žemę geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės, ar iš įvairių įmonių, kurios gauna pajamas daugiausia iš veiklos, nesusijusios su ūkininkavimu?*

13. TIESIOGINĖS IŠMOKOS SMULKIESIEMS ŪKININKAMS

Pasiūlymas (3.3, 5 (3 tikslas) ir 6.1 skirsniai)

Komunikato skirsniuose apie teritorinę pusiausvyrą (3.3 ir 5 (3 tikslas) skirsniai) pabrėžiama užimtumo, kaip socialinės kaimo vietovių struktūros pagrindo, kaimo vietovėse svarba ir struktūrinė ūkininkavimo sistemų įvairovė. Šiuo atžvilgiu smulkiems ūkiams tenka konkretus vaidmuo prisidedant prie kaimų regionų patrauklumo didinimo ir tapatumo stiprinimo (5 skirsnis). Komunikatu siekiama pagerinti sąlygas smulkiems ūkininkams ir plėtoti vietos rinkas. Jame taip pat siūloma nauja schema (pirmajame ramstyje), kuria būtų konkrečiai remiami smulkieji ūkininkai, siekiant didinti konkurencingumą, prisidėti prie kaimo vietovių

gyvybingumo ir mažinti biurokratizmą (6.1 skirsnis).

13. KLAUSIMAI DĖL SMULKIŲJŲ ŪKININKŲ

- *Kokia yra išsami „smulkiojo ūkininko“ apibrėžtis?*
- *Ar smulkiojo ūkininko ir natūrinių ūkių ir (arba) pusiau natūrinių ūkių sąvokos čia sinonimiškos?*
- *Ar pagal pirmąjį ramstį smulkiesiems ūkininkams skiriama parama bus apskaičiuojama atsižvelgiant į paramą pagrindinėms pajamoms?*

14. TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ RIBŲ NUSTATYMAS

Pasiūlymas (6.1 skirsnis ir priedas)

Komunikate siūloma nustatyti **viršutinę tiesioginių išmokų**, kurias gauna dideli atskiri ūkiai, **ribą**, nors dideliems ūkiams, kuriuose dirba daug darbuotojų, gali būti taikomos išimtys, nes bus atsižvelgiama į **apmokamo darbo intensyvumą**.

14. KLAUSIMAI DĖL TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ RIBŲ NUSTATYMO

- *Kodėl ribojimas taikomas tik pagrindinei sudedamajai daliai?*
- *Kokia turėtų būti pagrindinių pajamų paramos išmokoms taikoma viršutinė riba?*
- *Kaip išimtis dėl apmokamo darbo intensyvumo galėtų būtų taikoma praktiškai?*
- *Turint omenyje istorinį valstybių narių, kuriose yra daugiausia stambių ūkių, pasipriešinimą ankstesniems pasiūlymams dėl ribojimo, kaip Komisija užtikrins, kad šis sumanymas būtų svarstomas priimant galutinį susitarimą dėl reformos?*

III. BŪSIMOS PRIEMONĖS: RINKOS

15. RINKOS REGULIAVIMO PRIEMONĖS

Pasiūlymas (6.1 skirsnis)

Komunikate išdėstytos trys politikos sritys, susijusios su rinkos priemonėmis:

- Galimybė **taikyti bendrą rinkos organizavimą (BRO)**, taip pat pratęsti intervencinį laikotarpį, taikyti nuostatas dėl trikdymo ir privačiai sandėliuoti naujus produktus. Tokios rinkos priemonės, ypač valstybės intervencija, turėtų būti taikomos tik kaip apsaugos tinklo priemonės kainų krizių atvejais ir gresiant galimam rinkos sutrikimui.

- Be to, „**kokybės paketas**“, kuris turi būti pateiktas iki 2010 m. pabaigos, pagerintų ūkininkų galimybes geriau pranešti vartotojams apie žemės ūkio produktų savybes ir požymius.
- Pripažįstant poreikį pagerinti **maisto produktų tiekimo grandinės** veikimą, komunikate išvardyti pagrindiniai dominantys klausimai, pavyzdžiui, derybinės galios pusiausvyros nebuvimas, sutartiniai santykiai, poreikis pertvarkyti ir stiprinti ūkio sektorių, skaidrumas ir žemės ūkio produktų išvestinių finansinių priemonių rinkų veikimas. Šios priemonės turės būti nurodytos pieno teisės aktų pakete, kuris turi būti pateiktas iki 2010 m. pabaigos.

15. KLAUSIMAI DĖL RINKOS REGULIAVIMO PRIEMONIŲ

- *Ar saugumo tinklus ir kitas rinkos priemones bus galima pakeisti rizikos valdymo priemonių rinkiniu ir produktų išvestinių finansinių priemonių rinkomis?*
- *Ar pieno sektoriuje pasiūlyti naujieji mechanizmai maisto produktų tiekimo grandinės veikimui gerinti galės būti taikomi ir kituose sektoriuose?*
- *Ar būsima išvestinių finansinių priemonių rinkų sistema, minėta dalyje apie rinkos priemones, bus įtraukta į bendrą BRO?*
- *Kodėl rizikos valdymo priemonių rinkinys nėra įtrauktas į bendrą BRO?*

16. MAISTO IR PAGALBOS SKIRSTYMAS NEPASITURINTIEMS ASMENIMS

Pasiūlymas (4 skirsnis)

Komunikato išnašoje tiesiog paminėta, kad vykdant BŽŪP bus prisidedama prie ES pavyzdinės iniciatyvos „*Europos kovos su skurdu plano*“ pagal *integracinio augimo strategiją „Europa 2020“*.

16. KLAUSIMAI DĖL MAISTO IR PAGALBOS SKIRSTYMO NEPASITURINTIEMS ASMENIMS

- *Kokiu mastu į pasiūlymus dėl būsimos BŽŪP galima įtraukti priemones, kuriomis būtų sudaromos sąlygos sveikesnei mitybai, kurią galėtų rinktis pirmiausia labiausiai nepasiturintys ES vartotojai?*
- *Ar į naująją BŽŪP bus įtraukta dabartinė pagalbos maistu sistema, skirta nepasiturintiems žmonėms?*
- *Ar būtų tikslinga įvesti šią programą į BRO?*

17. TINKAMAI VEIKIANTI RINKOS SIGNALŲ PERDAVIMO SISTEMA

Pasiūlymas (5 ir 6.1 skirsniai)

Į komunikatą įtrauktas poreikis, kaip 1 tikslo „*Perspektyvi maisto gamyba*“ dalis, maisto grandinėje didinti žemės ūkio akcijų vertę siekiant atkurti galios pusiausvyrą, nes žemės ūkio sektorius yra padrikas, palyginti su kitais sektoriais šioje grandinėje.

Remiantis 2009 m. krize pieno rinkoje, komunikate nurodoma, kad atsižvelgiant į maisto grandinės veikimą reikia kurti naujus politikos aspektus.

17. KLAUSIMAI DĖL TINKAMAI VEIKIANČIOS RINKOS SIGNALŲ PERDAVIMO SISTEMOS IR IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ RINKOS

- *Ar pieno teisės aktų paketas gali būti laikomas reglamentu, kurie vėliau bus taikomi ir kituose sektoriuose, pirmtaku?*

18. IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ RINKOS

Pasiūlymas (6.1 skirsnis)

Komunikato dalyje apie rinkos priemones žemės ūkio produktų išvestinių finansinių priemonių rinkų veikimas nurodomas kaip vienas svarbiausių tikslų.

18. KLAUSIMAI DĖL IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ RINKŲ

- *Ar komunikato dalyje apie rinkos priemones siūloma išvestinių finansinių priemonių rinkų plėtra bus įtraukta į bendrą BRO?*
- *Kaip pasiūlymas gerinti žemės ūkio produktų išvestinių finansinių priemonių rinkos veikimą susijęs su Komisijos pasiūlymu dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių?*
- *Kaip šiuo pasiūlymu bus siekiama skatinti ūkininkus naudotis šiomis priemonėmis?*

IV. BŪSIMOS PRIEMONĖS: KAIMO PLĖTROS POLITIKA (ANTRASIS RAMSTIS)

19. KAIMO PLĖTROS PRIEMONĖS

Pasiūlymas (6.1 skirsnis ir priedas)

Papildytas temų sąrašas, kaip pasiūlymų dėl kaimo plėtros politikos dalis, ypač daug dėmesio skiriant naujovėms, taip pat padidintas priemonių skaičius pridedant **rizikos valdymo priemonių rinkinį**. Toks priemonių rinkinys padėtų spręsti pajamų ir rinkos nepastovumo problemą, o valstybės narės galėtų rinktis iš įvairių gamybos ir pajamų rizikos valdymo priemonių – nuo PPO „žaliosios dėžės“ kriterijus atitinkančios pajamų stabilizavimo priemonės iki sustiprintos paramos draudimo ir savitarpio investiciniams fondams.

Komunikate taip pat siūlomi nauji **veiksmingi įgyvendinimo mechanizmai**, kuriuos įdiegus, siekiant rezultatyvesnių pasekmių, dabartinės keturiomis kryptimis taikomos priemonės būtų nukreiptos kitaip, atsižvelgiant į nustatytus ES lygmens ir programų kiekybinius tikslus, susijusius su paskatomis. Paminėjus galimą vietos lygmens metodų naudą, komunikate pabrėžiama, kaip svarbu **stiprinti** kaimo plėtros politikos **suderinamumą** su kitomis ES politikos kryptimis, kai **bendra strateginė ES lėšų sistema** numatyta. Šiuo tikslu taip pat siūloma supaprastinti ir patobulinti rodiklių rinkinį Bendrojoje stebėsenos ir vertinimo sistemoje.

Siūloma svarstyti galimybę skirstant būsimas kaimo plėtrai skirtas lėšas taikyti **objektyvius kriterijus**, nors Komisija mano, kad ji turės riboti bet kokius dėl dabartinės sistemos atsirandančius „svarbius trikdymus“.

19. KLAUSIMAI DĖL KAIMO PLĖTROS POLITIKOS

- *Ar tai, kad komunikate visai nenurodomos kaimo plėtros kryptys, reiškia, kad jos bus pakeistos prioritetų ar priemonių rinkiniais? Jei taip, kokie bus nustatyti prioritetai ir kokios bus priemonės?*
- *Ar perkeliant dalį agrarinės aplinkosaugos priemonių į pirmąjį ramstį bus kartu keičiami ir ištekliai?*
- *Kaip Komisija ketina nustatyti ES lygmens ir programų kiekybinius tikslus dėl kaimo plėtros iniciatyvų vertinimo? Ar šie tikslai bus susiję su bendrais prioritetais ar su įvairiomis taikomomis priemonėmis?*
- *Kaip rodikliais pagrįsta stebėsenos sistema bus įgyvendinta taikant konkrečias priemones?*
- *Kaip bus praktiškai taikoma siūloma su vertinimu susijusi paskatų sistema? Kaip galėtų būti įgyvendintas siūlomas veikimo apribojimas ir ar būtų tikimasi, kad lėšos būtų perkeliamos skirtingoms valstybėms narėms kaip jų veiklos dalis?*
- *Kaip Komisija užtikrins, kad išmokos mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms, kurios išsaugotos kaimo plėtros politikoje, ir pagal pirmąjį ramstį siūloma naujoji parama regionams, kuriuose esama specifinių gamtos kliūčių, būtų skiriamos ir būtų išvengta jų sutapimo?*
- *Kokie turėtų būti taikomi objektyvūs kriterijai, kurie būtų būsimų lėšų pagal antrąjį ramstį skirstymo pagrindas?*
- *Kiek laiko reikėtų riboti „svarbius trikdymus“, kurių atsirastų perskirstant lėšas dėl pakeisto skirstymo pagrindo?*
- *Kodėl rizikos valdymo priemonių rinkinys įtrauktas ne į pirmąjį, o į antrąjį ramstį?*
- *Remiantis pradine poveikio vertinimo analize, kiek lėšų bus nukreipta nuo esamų kaimo plėtros tikslų siekiant įgyvendinti naują naujovių temą?*

V. KAI KURIE NEAPTARTI 2013 M. SCENARIJAUS ASPEKTAI

20. BIUDŽETO KLAUSIMAI

Pasiūlymas (1, 3.3, 5 ir 6.1 skirsniai)

Komunikate neminimi naujosios BŽŪP biudžeto klausimai, tačiau kalbama apie ES lygmens žemės ūkio išlaidas (5 skirsnis). Jame bendrais bruožais paminėtas Biudžeto peržiūros komunikatas (1 skirsnis), taip pat prisimintas ES išlaidų „*pridėtinės vertės*“ principas (6.1 ir 6.2 skirsniai). Be to, komunikate propaguojamas *teisingas* pagal pirmąjį ir antrąjį ramstį teikiamos paramos lėšų *paskirstymas* valstybėms narėms ir ūkininkams (1, 3.3 ir 6.1 skirsniai).

20. KLAUSIMAI DĖL BIUDŽETO KLAUSIMŲ

- *Kaip pirmajam ramsčiui skirtas biudžetas bus paskirstytas valstybėms narėms?*
- *Kokiu mastu nustatant išmokų dydžius, siekiant atsižvelgti į skirtingas nacionalines išlaidų struktūras, būtų prieštaraujama sanglaudos politikos principams?*
- *Kaip nacionaliniai pirmojo ramsčio finansiniai paketai bus paskirstyti siūlomoms skirtingoms paramos sudedamosioms dalims?*
- *Kaip finansiniu požiūriu pagal svarbą bus išdėstyti skirtingi pirmojo ramsčio pajamų rėmimo ir viešųjų gėrybių teikimo tikslai?*
- *Kaip keitėsi Komisijos nuomonė dėl klausimo, ar reikia bendrai finansuoti naująją pagal pirmąjį ramstį teikiamą paramą regionams, kuriuose esama specifinių gamtos kliūčių?*
- *Kokios yra dabartinės ES lygmeniu nustatytos kaimo plėtrai skirtos išlaidos ir kokias išlaidas galėtų padengti valstybės narės?*
- *Ar tikslinga įtraukti kaimo sanglaudos politikos programas į regioninę politiką, siekiant papildyti Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) skirtas priemones?*

21. PPO KLAUSIMAI

Pasiūlymas (3.1 ir 6.1 skirsniai)

Komunikate pripažįstama, kad ES žemės ūkis atsidūrė konkurencinėje aplinkoje, nes pasaulio ekonomika tampa vis integruotesnė, o prekybos sistema – liberalizuotesnė (3.1 skirsnis). Atsižvelgiant į galimą Dohos derybų raundo išvadą ir į dvišalius bei regioninius susitarimus, dėl kurių šiuo metu vyksta derybos, manoma, kad ateinančiais metais ši tendencija išliks (3.1 skirsnis). Tačiau komunikate nepateikta pastabų dėl PPO sistemos, pagal kurią bus

vykdoma naujoji BŽŪP, o tik netiesiogiai užsiminta kalbant apie pasirenkamą rizikos valdymo priemonių rinkinį antrajame ramstyje ir apie nuostatų dėl trikdymo taikymą rinkos politikoje (6.1 skirsnis).

21. KLAUSIMAI DĖL PPO KLAUSIMŲ

- *Ar poveikio vertinimo ataskaitoje, kuri pridedama prie pasiūlymų dėl įstatymo galią turinčių aktų, bus paaiškinta daugiašalė sistema, susijusi su naująja BŽŪP, visų pirma su galimu PPO sistemos ir naujų susitarimų dėl vidaus paramos suderinamumu?*
- *Kuo remiantis bus galima pagrįstai užtikrinti, kad naujosios pirmojo ramsčio tiesioginės išmokos suderinamos su PPO „žaliosios dėžės“ kriterijais?*
- *Ar aplinkosaugos išmokos, taip pat išmokos regionams, įtrauktos į dabartinę „žaliąją dėžę“, galėtų tapti nauju pagrindu skiriant naująją pagal pirmąjį ramstį siūlomą paramą?*

22. MAISTO SAUGOS KLAUSIMAI

Pasiūlymas (2, 3 ir 5 skirsniai)

Pasiūlyme nurodyta, kad maisto saugos klausimas yra viena didžiausių problemų, apibūdinanti bendrą BŽŪP reformos procesą. Komunikate pabrėžiama, kad šis klausimas tebėra vienas pagrindinių būsimos BŽŪP tikslų.

22. KLAUSIMAI DĖL MAISTO SAUGOS KLAUSIMŲ

- *Kaip būsimoje BŽŪP bus įgyvendinami maisto saugos klausimai?*
- *Ar bus toliau įgyvendinamos dabartinės Europos vaisių ir pieno vartojimo skatinimo mokyklose programos?*

23. BŽŪP REFORMOS SPRENDIMŲ PRIĖMIMO PROCESAS

Pasiūlymai

Komunikate nepateikta pasiūlymų dėl sprendimų priėmimo proceso.

23. KLAUSIMAI DĖL BŽŪP REFORMOS SPRENDIMŲ PRIĖMIMO PROCESO

- *Ar pasiūlymuose dėl įstatymo galia turinčių aktų, kuriuos Komisija turi pateikti 2011 m. vasarą, bus nustatytos paramos ir kainų sumos?*